

Beslutningsforslag nr. B 40. Fremsat den 28. november 1989 af Jens Thoft (SF), Margrete Auken (SF), Aage Frandsen (SF), Leif Hermann (SF), Hanne Thanning Jacobsen (SF), Rahbæk Møller (SF), Bjørn Poulsen (SF) og Riishøj (SF)

Forslag til folketingsbeslutning om en solidarisk skattereform

Folketinget pålægger regeringen i indeværende folketingsår at fremsætte lovforslag med følgende indhold:

- 1) *Indkomstskatten sænkes, og progressionen øges* ved, at indkomstskatten til staten (22 pct.) sænkes med 8 pct.point, og ved, at 12 pct. skatten forøges med 4 pct.point. Samtidig forøges personfradraget i den statslige indkomstskat til 46.200 kr.
- 2) Der påbegyndes en aftrapning af *renteafdraget*. Hver skatteyder skal maksimalt kunne fratække 100.000 kr. i private renteudgifter inklusive renter af boliglån. Denne beløbsgrænse sænkes løbende over en 20-årig periode.
- 3) Til finansiering af indkomstskattelettelsen indføres en *ny produktionsomsætningsafgift, promsen*, der betales af virksomhederne med 10 pct. af værditilvæksten. Værditilvæksten beregnes som summen af aflønningen til arbejdskraft, kapital og ejere – altså som summen af løn, renter og overskud. Offentlige arbejdsgivere afregner promsen med 10 pct. af lønsummen. Promsen fratrækkes i rentebetaling og lønudbetalinger på samme måde som ATP-bidrag.
- 4) For yderligere at sikre progressionen indføres en *direkte forbrugsskat* på 5 pct. af forbrug over 100.000 kr. med tillæg af mindst 10.000 kr. pr. barn. Bundgrænsen kan overføres mellem ægtefæller.
- 5) Der indføres en *renteskatteordning* for at fastholde skatteværdien af renteudgifter på fast forrentede lån. Da de nuværende fastforrentede lån er optaget under hensyntagen til de nuværende skatteregler, vil nedsættelse af skatteprocenterne medføre et skattesmæk for låntagerne og skattefordel for långiverne. Derfor indføres en særordning, som opretholder rentefradragets værdi for fast forrentede lån optaget før reformens ikrafttræden.
- 6) *Selskabsskatten ændres, og afskrivningsreglerne saneres*. De særlig gunstige afskrivningsregler: investeringsfondshenlæggelser, varelager nedskrivninger og lempelser for udlandsindkomst samt forsikringssekskabernes henlæggelsesfradrag ophæves, og kapitalgevinster beskattes, således at indkomstgrundlaget gøres mere realistisk på linje med opgørelsesmetoderne i vore nabolande. Dette giver sammen med indførelse af promsen basis for nedsættelse af selskabsskatteprocenten til 40. Selskabsskatten gøres til en samtidighedsskat og opkræves som kildeskatten for andre erhvervsdrivende.
- 7) Der gennemføres en *fradragssanering*, skattesystemet tilpasses så alle kapitalgevinster beskattes, og der indføres en omsætningsafgift på obligationer. Endvidere gennemføres en mere effektiv formueskat, en forhøjelse af arveafgiften for store arvelodder og en stramning af kulbrintebeskatningen.

Bemærkninger til forslaget

SF ønsker med dette beslutningsforslag, der af hensyn til den sociale og økologiske balance, skal ses i nøje sammenhæng med:

Forslag til folketingsbeslutning om en rød-grøn afgiftsreform.

(Beslutningsforslag nr. B 41),

der er fremsat sammen med nærværende beslutningsforslag, at pålægge regeringen at fremsætte lovforslag, der sikrer, at det nuværende uretfærdige skattesystem gøres mere solidarisk. Det betyder,

- at indkomstskattesystemet skal aflastes, så der kan genskabes en reel progression,
- at de laveste skattesatser skal sænkes, og
- at skattesystemet skal gøres mere robust over for skattetænkning, og at mulighederne for skattesnyd over landegrænserne mindskes.

Af hensyn til den samfundsøkonomiske udvikling er det vigtigt at sikre, at omlægningen af skattesystemet er provenuneutralt. Derfor indledes samtidig en generel fradragssanering, hvorved en række fradragsfiduser fjernes.

For at sikre at generationsmodsatningerne ikke skærpes, foreslås samtidig, at forældrebetalingen for børnepasning sænkes og børnefamilieydelsen hæves. (Der kommer senere i dette folketingsår et særskilt beslutningsforslag fra SF herom).

De i beslutningsforslaget nævnte 7 ændringer vil ikke sammenlagt ændre skattetrykket, men de vil betyde en væsentlig bedre fordeling af skatterne og give et mere robust skattesystem. Dem, vi betragter som velhavere, vil skulle betale mere, og den lavtlønnede vil skulle betale mindre.

Almindelige bemærkninger

Det nuværende skatte- og afgiftssystem har mange mangler. Det fungerer uhensigtsmæssigt, det er socialt uretfærdigt, og selv om det indeholder mange udviklede regler, står alt for mange huller åbne. Samtidig er det meget forskelligt fra de lande i Norden og Europa, vi samhandler mest med, hvilket muliggør skattespekulation over grænserne, og sidst men ikke

mindst fastholder det den økologiske ubalance. Derfor er det nødvendigt at fremsætte forslag til en samlet skatte- og afgiftsreform. Efter regeringens forslag til nedbringelse af indkomstskatten gennem indførelse af brugerbetaling i stort omfang er det endnu vigtigere at vise, at trækprocenterne kan sættes ned uden samtidig at indføre en socialt uretfærdig brugerbetaling. Endelig er fordelingsprofilen i regeringens plan helt uacceptabel.

SF's forslag til en solidarisk skattereform skal ses i forlængelse af tidligere fremlagte SF-programmer og forslag om erhvervspolitik og økonomisk politik. Disse programmer og forslag viser, hvordan arbejdsløsheden og udlandsgælden kan nedbringes. Her har SF alene koncentreret sig om forslag til en solidarisk skatte- og afgiftsreform.

Den reelle progression i indkomstskatten er yderst begrænset. Hver indkomstgruppe betaler i gennemsnit en tredjedel af indkomsten i skat. Dette til trods for, at flere og flere får en marginal skatteprocent på 68. Men fradrag af forskellig slags indebærer, at den gennemsnitlige skatteprocent selv for de højeste indkomstgrupper er på ca. en tredjedel. Det viser, at det ikke er de højeste indkomstgrupper, der har en for høj skatteprocent – tværtimod. Det er lav- og mellemindkomstgrupperne, der har en for høj skatteprocent. I Danmark betaler selv en gift folkepensionist eller et skolebarn, som arbejder som flittigt avisbud 52 pct. i skat af sidst tjente krone. Det kendes ikke noget andet sted i verden.

Skattetrykket i Danmark er relativt højt, dog ikke højere end i en række af vore nabolande og lavere end i f.eks. Sverige. Et forholdsvis højt beskatningsniveau er helt nødvendigt for at opretholde en god offentlig service. Uden forholdsvis høje skatter vil en lang række af de ting, vi betragter som fælles goder: kollektiv transport, skoler, uddannelse, daginstitutioner, sundhedsvæsen, socialforsorg, folkepension, arbejdsløshedsforsikring osv. ikke kunne finansieres.

Alligevel føles skattetrykket i Danmark højere end i de lande, vi ofte sammenligner os med, f.eks. Sverige. Det skyldes, at indkomstskatten i Danmark udgør en langt større andel af den samlede skat end i de lan-

de, vi normalt sammenligner os med. De andre har til gengæld placeret en forholdsvis større andel af skatten direkte på virksomhederne og på arbejdsgiverne. Derved opnås de lavere indkomstskatteprocenter i disse lande.

SF kritiserede skattereformpartierne for ikke at have løst de virkelige problemer med skattereformen. Den var for kompliceret, det gælder især den såkaldte virksomhedsordning, den gjorde ikke skattesystemet mere robust for omgælder og skattemanipulationer over landegrænserne, og den rettede frem for alt ikke op på den manglende progression i skattesystemet.

Tiden har vist, at vores kritik var korrekt. Derfor taler partierne bag den seneste skattereform, der trådte i kraft så sent som den 1. januar 1987, nu om en ny reform.

Indkomstskatten sænkes, og progressionen øges

Indkomstskattesystemet skal aflastes, så det er muligt at genskabe en reel progression. Derfor nedsættes den proportionale del af statskatten fra 22 til 14 pct. Personfradraget i statskatten forhøjes med 16.800 kr. til 46.200 kr., så dets skatteværdi bevares i forbindelse med indførelsen af promsen, jf. nedenfor. (Der opkræves fremover en produktionsomsætningsafgift på 10 pct., og først herefter betales indkomstskat af det resterende beløb).

Ved uændrede kommunale skattesatser mindskes kommunernes provenu, fordi promsen reducerer skattegrundlaget. Derfor fordeles promsprovenuet mellem staten og kommunerne efter en fast fordelingsnøgle, så kommunernes finansielle situation ikke påvirkes.

6 og 12 pct.skatteerne ændres, således at satsen for 12 pct.skatte forhøjes til 16 pct., mens 6 pct.skatte bevares uændret. Herved bliver faldet i de højeste skatteprocenter mindre end i de laveste. Da skatteydere med de højeste skatteprocenter i forvejen har ramt skatteloftet på 68 pct., bliver skattefaldet for disse indkomstgrupper yderligere begrænset.

Sammenlagt vil laveste skatteprocent i en gennemsnitskommune falde fra ca. 52 til 44, den mellemste fra ca. 58 til 50 og højeste fra ca. 68 til kun 66, idet færre eller ingen rammer skatteloftet længere. Derudover betales 5 pct. i overforbrugsskat, jf. nedenfor.

Promsen, en produktionsomsætningsafgift på 10 pct.

Til finansiering af en sænkning af indkomstskatetrykket indføres en produktionskat (proms). Promsen minder om de arbejdsgiverafgifter, der spiller en stor rolle i vore nabolande, men i modsætning til tra-

ditionelle arbejdsgiverafgifter beregnes den ikke kun af lønsummen, men af den samlede værditilvækst i virksomhederne. Værditilvæksten består af lønudbetalinger, rentebetalinger og overskud i virksomheden.

Almindelige arbejdsgiverafgifter er oftest en skat på antal ansatte eller på lønsummen. Disse afgifter skader beskæftigelsen og rammer løntunge virksomheder, virksomheder med midlertidig konjunkturedgang og iværksættere urimelig hårdt. Promsen tilgodeser derimod disse virksomheder.

Virksomhederne betaler proms af værditilvæksten. For offentlige institutioner betales proms på 10 pct. af lønsummen, mens finansielle virksomheder promses på samme måde, som det nuværende arbejdsmarkedsbidrag beregnes. Den del af promsen, der vedrører løn, fratrækkes lønudbetalinger på samme måde som ATP-udbetalinger og lign. Tilsvarende fragår det i grundlaget for beregning af selskabsskat, udbyttebetaling m.v. Promsen opkræves med 10 pct.

Hvis en virksomhed har en værditilvækst på 3 mio. kr. fordelt på følgende måde:

Aflønning til arbejdskraft (løn)	1,5 mio. kr.
Aflønning til kapital (renter)	1,0 mio. kr.
Aflønning til ejere (overskud)	0,5 mio. kr.

skal der betales 300.000 kr. i proms. De 150.000 trækkes fra ved lønudbetalingerne på samme måde som bidrag til pensionsordninger og ATP. De 100.000 kr. trækkes fra ved betaling af renter. Den del af promsen, som virksomheden selv kommer til at betale, udgør således kun 50.000 kr. Til gengæld opnås tre fordele: For det første bliver virksomhedens skattepligtige overskud formindsket med promsen, der således fragår før beregning af selskabsskat (eller indkomstskat, hvis virksomheden er personligt ejet). For det andet nedsættes virksomhedens selskabsskatteprocent (eller indkomstskatteprocent, hvis den er personligt ejet). For det tredje flyttes promsdelen om bag produktionsresultatet, idet den nettoproms der skal afregnes fra virksomheden, afhænger af produktionsresultatet. Går virksomheden godt, og er værditilvæksten stor, skal promsdelen af lønnen betales og måske mere til – alt efter værditilvæksten. Er virksomheden under opstart eller i midlertidig krise, og er værditilvæksten lav, så har virksomheden opnået en faktisk reduktion af lønudgifterne på 150.000 kr. afhængigt af underskuddets størrelse. På denne måde sikres en bedre beskæftigelse, virksomhederne bliver mindre konjunkturfølsomme og iværksættere får lettere ved at komme i gang.

Benytter vi eksemplet fra før, men antager, at vær-

dertilvæksten kun er 1 mio. kr., beregnes promsen på følgende måde:

Aflønning til arbejdskraft (løn) 1,5 mio. kr.
 Aflønning til kapital (renter) 1,0 mio. kr.
 Aflønning til ejere (underskud) + 1,5 mio. kr.
 skal der betales 100.000 kr. i proms. Men virksomheden har som i første eksempel fratrukket 150.000 kr. fra lønudbetalingerne og 100.000 kr. fra betalingen af renter, og har således opnået en faktisk omkostningsnedgang på 150.000 kr. + 100.000 kr. ÷ 100.000 kr. = 150.000 kr., svarende til 10 pct. promsgodtgørelse af underskuddet på 1,5 mio. kr.

Med ordningen kan man sige, at statskassen indirekte støtter iværksættere, mindsker sårbarheden for konjunkturfølsomme virksomheder, f.eks. landbruget, samt støtter virksomheder, der er midlertidigt ramt af krise. Det bliver i første omgang 10 pct. billigere at ansætte lønnet arbejdskraft. Kommer der et godt resultat ud af virksomhedens drift, bliver promsen væsentlig større end den indeholdte proms i renter og løn. Går det ikke så godt, kan promsen som anført blive mindre end de indeholdte beløb i renter og løn.

Den særlige risiko, som statskassen herved påtager sig, adskiller sig ikke fra den risiko, som statskassen i dag løber dels via skattelovgivningen, dels via arbejdsløshedsforsikringsordningen. Men de gunstige skatteregler har i dag den skævhed, at de kun har værdi for højtindtjenende virksomheder. Iværksætterne og virksomheder i midlertidig krise, har ingen fordel af det gevaldige skattemæssige »tag-selv-bord«, som er stillet til virksomhedernes rådighed. Gennem promsen flyttes støtten derhen, hvor den kan sikre en højere beskæftigelse.

Direkte forbrugsskat

For yderligere at finansiere indkomstskattelettelser og for at sikre den sociale balance opkræves en direkte forbrugsskat på 5 pct. af forbrug over 100.000 kr. Af hensyn til børnefamilierne hæves dette bundfradrag dog med mindst 10.000 kr. pr. barn, ligesom det forudsættes, at børnefamilieydelsen og andre børnetilskud ikke medregnes i det opgjorte forbrug. Det forbrugsskattefrie beløb på 100.000 kr. kan overføres mellem ægtefæller.

Beskatningsgrundlaget ved direkte forbrugsskat er forskellen mellem ens disponible indkomst og formueændringer.

Formueændringer bestemmes af opsparing eller forbrug af opsparing/lånoptagning. Beskatningsgrundlaget er altså det faktiske forbrug. Den direkte forbrugsskat har en række fordele; den belønner op-

sparing og begynder at beskatte de mange hidtil skattefrie gevinster, når de forbruges. Der er imidlertid også tekniske vanskeligheder ved indførelsen. Derfor er det klogt at indføre systemet med en lav sats. Viser det sig, at systemet lever op til forventningerne, kan en større del af skattebyrden senere lægges over på den direkte forbrugsskat.

Skattelettelsen på fast forrentede lån fastholdes

De lavere skattesatser indebærer, at værdien af skattefradrag (bortset fra personfradrag) formindskes. Det vil presse økonomien hos nybagte husejere, der i forvejen har en meget anstrengt økonomi på grund af skattereformen og inflationsfald.

De nuværende fastforrentede lån er hyppigt optaget under hensyntagen til den nugældende skattebesparelse. En nedsættelse af skattesatserne har som bivirkning en reduktion af skatteværdien af rentefradraget, så låntagerne får et skattesmæk. Samtidig giver indkomstskattesænkningen en skattelettelse til långiverne. For at komme disse uønskede bivirkninger til livs, indføres en renteskatteordning.

Ordningen kan f.eks. indrettes således, at rentebetalingerne på eksisterende fast forrentede lån reduceres med 10 pct. Modsvarende bliver renteindtægter vedrørende eksisterende værdipapirer med fast påtrykt rente reduceret med 10 pct. Ordningen skal kun vedrøre lån, der er optaget, før skatte- og afgiftsreformen træder i kraft.

Selskabsskatten ændres - afskrivningsregler saneres

Selskabsskatten ændres. De særlig gunstige afskrivningsregler, dvs. investeringsfondshenlæggelser, varelagnedskrivninger og lempelser for udlandsindkomst samt forsikringsselskabernes henlæggelsesfradrag ophæves, og kapitalgevinster beskattes, således at indkomstgrundlaget opgøres mere realistisk på linje med opgørelsesmetoderne i vore nabolande. Afskrivninger, der afspejler den (gennemsnitlige) faktiske værdiforringelse af produktionsapparatet, vil naturligvis blive fastholdt. En sådan sanering giver sammen med indførelse af promsen basis for nedsættelse af selskabsskatteprocenten til 40, idet selskabsskatten sammen med disse ændringer gøres til en samtidighedsskat på samme måde som kilde-skatten.

Sanering af fradrag m.v.

Endvidere udvides beskatningsgrundlaget for indkomstskatten ved at begrænse rentefradraget på renter af privat gæld inklusive boliglån over en overgangsperiode på 20 år. Hver skatteyder kan maksi-

malt fratække 100.000 kr. i renteudgifter. Denne beløbsgrænse sænkes løbende over en 20-årig periode. Herudover vil rentefradragsretten vedrørende forbrugslån blive fjernet over 5 år gennem en gradvis sænkning af fradragsværdien. I en vis forstand kan man sige, at det svarer til, at den nuværende renteaftgift bliver opkrævet sammen med den øvrige kildeskat. Ved simpelt hen at formindske fradragsværdien, kan »renteaftgiften« indregnes på skattekortet og opkræves sammen med kildeskatten. Hermed bliver administrationen betydeligt forenklet.

Ved beregning af lejeværdien for en skatteyder med to ejerboliger, skal ejendomsvurderingerne fremover lægges sammen. Lejeværdien bør imidler-

tid efter SF's opfattelse bortfalde og erstattes af en statslig og progressiv ejendomsskat, som også skal hvile på bygningernes værdi (forskelsværdien) i modsætning til de kommunale og amtskommunale ejendomsskatter.

SF er villig til at forenkle fradragsreglerne for lønmodtagernes småudgifter i forbindelse med udførelsen af deres arbejde (f.eks. gennem en forhøjelse af det nuværende 3.400 kr.s bundfradrag, jf. ligningslovens § 9) ved at forhøje beløbsgrænsen betydeligt under den udtrykkelige forudsætning, at der fastsættes en ganske tilsvarende beløbsgrænse for erhvervsdrivende og selskaber m.v.